

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Program
Strategi
Policy

➤ Riktlinje

Riktlinjer för dagvattenhantering

Dokumentnamn:
Riktlinjer för Dagvattenhantering

Fastställt av:
Kommunfullmäktige 2020-10-20 § 209

Gäller från:
2020-10-20

Berörd verksamhet:
TF, SB och KLF

Dokumentansvarig:
Dagvattenstrateg

Version:
1.0

1. Inledning

Med dagvatten avses tillfälliga flöden av exempelvis regnvatten, smältvatten och tillfälligt framträngande grundvatten. Dagvattenhanteringen handlade tidigare uteslutande om bortledning av vatten, men idag vet vi att dagvatten innehåller föroreningar som kan påverka sjöar och vattendrag negativt. En ökad exploatering påverkar vattnets naturliga avrinningsmönster, vilket försvårar infiltrering och rening av dagvatten. Hanteringen av dagvatten måste bli mer hållbar och långsiktig. Detta innebär att traditionella lösningar, så som slutna ledningar, allt mer behöver övergå till öppna och gröna lösningar för att behålla de naturliga förutsättningarna som finns för omhändertagande av dagvatten nära källan.

En hållbar dagvattenhantering blir också allt viktigare i samband med de pågående klimatförändringarna då ökade regnmängder och fler skyfall är att vänta. I samhällsplaneringen har man allt mer insett vikten av en hållbar dagvattenhantering och behovet av en gemensam syn på långsiktig planering för att förebygga de negativa konsekvenser som en bristfällig hantering av dagvatten kan leda till. Dagvattenfrågor behöver hanteras tidigt i samhällsplaneringen, så som i översiktsplaner och detaljplaner.

Östersunds kommun har påbörjat en omställning till en mer hållbar dagvattenhantering. Dock har ingen sammanställning tidigare skapats över de gemensamma riktlinjerna som finns kring kommunens arbete med dagvattenfrågor. I denna version av Riktlinjer för Dagvattenhantering redovisas befintliga riktlinjer som endast beskriver den nuvarande dagvattenhanteringen i detaljplanearbetet. Dessa riktlinjer gäller fram tills att en uppdaterad version finns antagen som förtydligar hur Östersunds kommun arbetar framåt med hållbar dagvattenhantering och som kommer vara mer heltäckande för hela verksamheten.

Riktlinjer för Dagvattenhantering är ett gemensamt dokument för alla berörda verksamheter inom kommunen och ska ge en vägledning till kommunala tjänstepersoner och privata aktörer om hur dagvattenfrågan ska hanteras i samband med nya och ändrade detaljplaner.

2. Syfte

Detta dokument är en sammanställning av kommunens nuvarande riktlinjer kring dagvattenhantering. Syftet med dokumentet är att tydliggöra dessa riktlinjer och att öka samordningen inom kommunens verksamheter.

3. Riktlinjer för en hållbar dagvattenhantering i detaljplanearbete

Nedanstående punkter gäller för både nya samt ändrade detaljplaner och syftar till att säkerställa en god dagvattenhantering både utifrån kvantitet och kvalitet.

- Öppna dagvattenlösningar ska prioriteras framför slutna lösningar. Detta för att skapa bättre rening, ökad kapacitet, översvämningsutjämning, bättre grundvattenbildning vid ökad infiltration samt bidra till ett grönare samhälle.
- Inom planområdet ska rekommendationer enligt Svenskt Vatten P110 gälla för fördröjning av dagvatten. Detta innebär att dagvattnet ska fördröjas motsvarande 10-årsregn för gles

bostadsbebyggelse, 20-årsregn för tät bostadsbebyggelse och 30-årsregn för centrum- och affärsområden.

- Inom varje fastighet ska minst ett 2-årsregn renas och fördröjas.
- Den fysiska planeringen ska genomföras så att ny bebyggelse och nya anläggningar ej påverkar omkringliggande bebyggelse, infrastruktur och markområden negativt vid normala eller kraftiga (100-årsregn) regnhändelser.
- En klimatfaktor på 1,25 ska användas vid samtliga regnscenarier för att ta hänsyn till framtida regnhändelser.
- Vid genomförande av detaljplaner ska dagvattnet minst renas ner till befintlig situation inom planområdet idag.
- Hänsyn ska tas till plats specifika förutsättningar i samtliga riktlinjer ovan.

4. Ansvarig

Dessa riktlinjer har beslutats av Kommunfullmäktige. Dagvattenstrategen, med dagvattengruppen som referensgrupp, är ansvarig för dokumentet och för revidering. Varje chef inom den verksamhet som berörs av riktlinjerna ansvarar för att dess innehåll är känt bland medarbetarna och efterföljs.

Arbetsgrupp för sammanställning av detta dokument har varit dagvattenstrategen tillsammans med dagvattengruppen, där representanter finns med från Avfall VA, Mark och Anläggning, Mark och Exploatering, Miljö och Hälsa samt Plan och Bygg.

5. Uppföljning

Riktlinjerna uppdateras vid behov av dokumentansvarig.

6. Relaterade dokument

Riktlinjerna är anpassade till ÖP 2040, antagen av kommunfullmäktige 2014-03-20, Vattenplan för Storsjön, utgiven av Länsstyrelsen Jämtlands län september 2016, Plan för Naturvård och park, beslutad av kommunfullmäktige 2013-03-14, samt Plan för Vatten- och avloppsförsörjning, beslutad av kommunfullmäktige 2013-03-14. Nedan återges de ställningstaganden som är mest relevanta för dagvattenhanteringen.

ÖP 2040

- När kommunalt avloppsvatten och dagvatten är renat och släpps till sjöar och vattendrag ska det vara så rent så att recipienten kan nå god ekologisk och kemisk status enligt EU:s vattendirektiv.
- Klimatförändringarna innebär ökad dagvattenmängd. Detta behöver man ta om hand i öppna system och fördröjande lösningar.
- Man ska eftersträva att minska andelen hårdgjorda ytor i tätbebyggelse.
- Alla nya eller reviderade detaljplaner ska säkerställa att det finns tillräckligt med grönytor (naturliga eller skapade) för ett lokalt omhändertagande av dagvatten. Det gäller både kvartersmark och allmän plats.
- Ansvar för dagvattenhanteringen delas av fastighetsägare och Miljö- och samhällsnämnden.

Vattenplan för Storsjön

- Vid planering och lovhantering ska för hållbart omhändertagande av dagvatten 100-årsregn vara dimensionerande.
- Både i befintliga miljöer och vid nyexploatering ska möjlighet för kontrollerad ytavrinning och ett hållbart omhändertagande av dagvatten skapas.

- Den fysiska planeringen ska samverka till att skapa sammanhängande stråk för öppen dagvattenhantering och koppla samman dessa med planeringen av gröna strukturer (mångfunktionella ytor).
- Kommunerna bör sträva efter att rena förorenat dagvatten innan det släpps ut till känslig recipient.
- Identifiera och avsätta lämpliga markområden där dagvattensystemet tillfälligt kan bräddas vid översvämningar.

Plan för Naturvård och park

- Kommunen avser att vid planer för förändrad markanvändning, vid behov, inarbeta skyddsåtgärder för hantering av smält- och dagvatten till sjöar och vattendrag.
- Kommunen avser att säkerställa att det finns tillräckligt med grönytor (naturliga eller skapade, till exempel på takytor) för lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) i alla nya eller reviderade detaljplaner. Detta gäller både kvartersmark och allmän plats.
- Kommunen avser att sträva efter att minska andelen hårdgjorda ytor i detaljplaner. Asfaltsparkeringar kan till exempel ersättas med armerat gräs (stensättning med gräs emellan) i syfte att förbättra den lokala dagvattenhanteringen men beakta tillgängligheten.
- Kommunen avser att mer aktivt nyttja befintliga parker för dagvattenhantering och fördröjning av vatten i diken, för en bättre reningseffekt från exempelvis vägar och industriområden. Detta skapar också en bättre miljö för djur och växter.
- Kommunen avser att utreda och undersöka om dagvatten och grävatten kan tillvaratas för exempelvis vattnings av gräsmattor, toaletter, biltvättar med mera.
- Kommunen avser att planera för sammanhängande stråk för en öppen dagvattenhantering genom staden. Till dessa länkas lokalt dagvatten från ny och befintlig bebyggelse där så är möjligt. När ledningar ska renoveras undersöks möjligheten till öppna dagvattenlösningar i stället.
- Kommunen avser att stimulera fastighetsägare till att bygga ”gröna tak” som på ett effektivare sätt fördröjer regnvattnet från taket.

Plan för Vatten- och avloppsförsörjning

- Kommunen anser det nödvändigt att alla nya eller reviderade detaljplaner säkerställer att det finns tillräckligt med grönytor (naturliga eller skapade, till exempel på takytor) för ett lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD). Detta gäller både kvartersmark och allmän plats.
- Kommunen anser det nödvändigt att i detaljplaner sträva efter att minska andelen hårdgjorda ytor. Asfaltsparkeringar kan till exempel ersättas med armerat gräs (stensättning med gräs emellan) i syfte att förbättra den lokala dagvattenhanteringen utan att ge avkall på tillgängligheten.
- Kommunen anser det nödvändigt att mer aktivt nyttja befintliga parker för dagvattenhantering och fördröjning av vatten i diken, för en bättre reningseffekt från exempelvis vägar och industriområden. Detta skapar också en bättre miljö för djur och växter.
- Kommunen anser det nödvändigt att planera för sammanhängande stråk för en öppen dagvattenhantering genom staden. Till dessa länkas lokalt dagvatten från ny och befintlig bebyggelse där så är möjligt.
- Kommunen anser det nödvändigt att förbereda verksamheten utifrån en bedömd risk för fler översvämningar och påverkan på vattenverket i Minnesgården och/eller Gövikens reningsverk.
- Kommunen anser det nödvändigt att när ledningar ska renoveras undersöka möjligheten till öppna dagvattenlösningar istället.
- Kommunen anser det nödvändigt att åtgärda de orenade utsläpp som sker genom att spillvatten bräddas till dagvattensystemet och ut i Storsjön.